

Wiktor Hahn

"Szymonowicz i Kallimach, "Tadeusz Sinko, "Eos", X, 1904 : [recenzja]

Pamiętnik Literacki : czasopismo kwartalne poświęcone historii i krytyce literatury polskiej 4/1/4, 349-350

1905

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Krasiński Zygmunt (?): Małgorzata z Zembocina. („Pisma“, wydanie Piniego, Lwów, 1904, t. V.).

J. I. Kraszewski: Boleszczyce. Warszawa 1877.

Rawita Fr. Na Krasnym dworze. Powieść historyczna z czasów pobytu w Kijowie Bolesława Śmiałego. Warszawa 1889.

Grajnert Józef: Jaśko Cholewa, powiastka histor. z czasów Bolesława Śmiałego. Poznań 1891.

Łabuński Józef: Bolko Szczodry, tragedia. Warszawa 1893.

Szyndler Fr. Bolesław II. Szczodry. Brody 1892.

Dzieduszycki W. Król Bolesław II., tragedia w 5 aktach. Misteryum. Lwów 1894.

Gliński K. Dwie moce, tragedia piastowska 1079 roku. Warszawa 1900.

Drucki-Lubecki H. Bolesław Śmiały. Tragedya. Warszawa 1901.

Miciński T. Król w Osyaku, w zbiorze: „W mroku gwiazd“, Kraków 1902.

Szalały W. Królewskie pacholę, Lwów 1903.

Nie wypisuje tutaj tych utworów, które są zestawione w bibliografii Estreichera s. v. „Bolesław Śmiały“, „Stanisław Szczepanowski“ itp., a których pan Balicki nie zna.

Zarzucić też można autorowi, że nie trzyma się ściśle układu chronologicznego i że przy utworach poetów po większej części nie podaje roku i miejsca wydania. Nie przytacza też autor z nielicznymi wyjątkami dotychczasowej literatury ocenianych utworów. Sądy estetyczne autora nie przynoszą nowych rezultatów, przeważnie obracają się w sferze zwykłych komunałów. Styl pretensjonalny, roi się od rozlicznych błędów gramatycznych i stylistycznych, których tylko nieznaczną część autor sprostował. Dla wygody czytelnika pożądany byłby skorowidz nazwisk autorów.

Wiktor Hahn.

Sinko Tadeusz: Szymonowicz i Kallimach. „Eos“ X. (1904) str. 138 – 146.

Autor wykazuje wpływ drugiego i trzeciego hymnu poety aleksandryjskiego Kallimacha, na dziewiątą sielankę Szymonowicza p. n.: „Kiermasz“ (od w. 71—136), ponadto wspomina na końcu rozprawy o zależności Klonowicza w „Żalach nagrobnych... na J. Kochanowskiego od t. z. „Epitafor Biona“. Wywody autora są słuszne, ale przedstawione w formie ciężkiej, niejasnej i w stylu nie zawsze po-

prawnym. Tak n. p. na str. 145 pomieszał Klonowicza i Szymonowicza, a nie można tego uznać za błąd drukarski, bo mimo powtórnego odbicia strony tej z powodu innej pomyłki na s. 148., błędu tego nie usunął. Zresztą krótki artykuł p. S. razi pewną napuszystością: autor zestawia podobne u obu poetów miejsca „dla użytku polonistów“, wiersze Kallimacha podaje w przekładzie polskim, (n. b. w piśmie filologicznem!) bo u nas nikt jeszcze o Kallimachu nie słyszał, sam autor musi uprzedzić z góry czytelnika, że mówi oczywiście o Kallimachu poecie aleksandryjskim, a nie o humaniście, znanym z dziejów naszej literatury. Temu, że dotąd nikt nie zauważył wpływu Kallimacha, autor nie może się wydziwić, przypisując swemu odkryciu olbrzymie znaczenie, a zapomina, że jest ono wprawdzie ciekawym, ale tylko bardzo nieznacznym przyczynkiem do poznania twórczości Szymonowicza. Co do wpływu Kallimacha na Klonowicza nie wie autor zupełnie, że wspomniał już o tem pokrótce jeszcze w r. 1857 A. J. Mierzyński w rozprawie „De vita moribus scriptisque Latinis S. F. Acerni“ (s. 45), niesłuszne więc są pełne oburzenia słowa autora o „błędnym komunale“ w historii literatury polskiej. Ale autor w werwie polemicznej nie zważa na nic, nawet w końcowym ustępie musi wystąpić przeciwko wszystkim dotychczasowym badaczom humanizmu polskiego i zarzucić im w czambuł, że nie mają „żywej znajomości poezji starożytnej“, tem samem zaś nie mogą odkryć wpływów jej na poezję polską. Co ma oznaczać ta zagadkowa „żywa znajomość“, trudno zrozumieć; odpierać zarzutu nie myślę, aż nadto bowiem widoczną jest rzeczą, że p. Sinko nie zna nawet w ogólnych zarysach tego, co najpoważniejsi nasi badacze o humanizmie polskim pisali. O wpływach starożytnej poezji na naszych najważniejszych poetów w. XVI. mamy już dzisiaj na podstawie tych studyów pogląd dostateczny. Dalsze badania mogą oświetlić dokładniej jeszcze niejedną szczegół, w ogólnym obrazie nie wiele jednak już zmieniają. Słuszne jest zdanie autora że historyczne przedstawienie wpływów poezji starożytnej na naszą jest rzeczą pożądaną, zgoda też na to, że powinien je dać filolog, ale ten filolog musi naprzód zapoznać się dobrze z polską literaturą poetyczną i z całym dorobkiem studyów krytycznych polskich badaczy.

Wiktor Hahn.

Jurkowski Błażej: Szymona Szymonowicza „Flagellum livoris. Szkic historyczno-literacki. W trzechsetną rocznicę zgonu Jana Zamoyskiego Sprawozdanie szkoły realnej w Jarosławiu za r. s. 1905. s. 3—43. Odbitka. Jarosław 1905, 8-o str. 43.

Rozprawa autora składa się z czterech rozdziałów; w pierwszym wykazuje p. J., że „Flagellum livoris“ wyszło dopiero w r. 1588, a nie 1583, następnie zastanawia się nad genezą utworu i głównym